

СХВАЛЕНО
на засіданні педагогічної ради
Запорізької гімназії № 19
Запорізької міської ради
Протокол від 28.08.2024 №1

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ від 28.08.2024 № 68р
Директор ЗГ №19

Олександр МОГИЛІН

СТРАТЕГІЯ

подолання освітніх втрат
здобувачами освіти
Запорізької гімназії №19
Запорізької міської ради

в 2024/2025 навчальному році

м.Запоріжжя

2024

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освіта в Україні сьогодні переживає не найкращі часи. За час пандемії COVID-19 та далі від початку повномасштабного вторгнення росії в Україну діти зазнали значних втрат у навчанні. Спершу дистанційне навчання, а згодом тимчасова окупація, бойові дії, повітряні тривоги й перебування в укриттях, у небезпечних умовах або у вимушеній евакуації, відсутність електроенергії та необхідного технічного забезпечення, нестабільний психологічний стан — ось неповний перелік зовнішніх чинників, які впливали і продовжують залишати свій слід на якості освіти дітей і сформованості в них необхідних навичок. Окрім болісних втрат, які ми бачимо і відчуваємо просто зараз, ця війна несе із собою втрати відтерміновані тому менш помітні сьогодні. Серед них – освітні втрати, яких зазнали українські здобувачі освіти. Ці втрати можуть мати серйозний вплив як на майбутню долю самих здобувачів освіти, так і на подальший розвиток країни в цілому. Їхнє подолання має стати одним з пріоритетів української системи освіти. Тож зараз гостро стоїть питання створення та впровадження програми з надолуження освітніх втрат.

Освітні (навчальні) втрати — це будь-яка втрата знань, умінь, навичок і/або уповільнення чи переривання академічного прогресу через великі прогалини або паузи в навчанні конкретного здобувача освіти.

Освітні втрати можуть виникати з різних — як індивідуальних, так і системних — причин. Серед них: здоров'я, війна, пандемія, надзвичайні ситуації природного характеру. Особливості освітніх втрат- вони накопичуються і поглиблюються, якщо вчасно і ефективно не вживати заходів для їх подолання.

З метою подолання освітніх втрат в знаннях здобувачів освіти, які виникли та поглибилися у зв'язку з порушенням освітнього процесу через пандемію COVID-19 і повномасштабне російське вторгнення в Україну, в гімназії розроблено гнучку програму та стратегію подолання освітніх втрат, як навчальних так і виховних та психологічних, включаючи короткотривалі та довготривалі мейнстрими надолуження, коригування, поєднання.

Стратегія подолання освітніх втрат — це комплекс заходів, спрямований на:

- діагностування освітніх втрат;
- компенсування освітніх втрат;
- надання психологічної та соціально-емоційної підтримки.

Алгоритм вимірювання та подолання освітніх втрат та освітніх розривів здобувачів освіти гімназії:

1. Визначити точку відліку та обрати інструментарій вимірювання освітніх втрат.
2. Провести моніторингові діагностичні дослідження щодо визначення навчальної успішності здобувачів освіти «на вході».
3. Здійснити коригування навчальних програм та календарно-тематичних планів з урахуванням потреби в подоланні освітніх втрат і освітніх розривів.
4. Вибудувати індивідуальні освітні траєкторії для кожного здобувача освіти, які мають навчальні прогалини.

5. Розробити додатковий якісний освітній контент, акцентований на темах, що потребують надолуження.
6. Забезпечити проходження вчителями курсів із питань ефективних технологій подолання навчальних втрат.

Цілісна система освітніх вимірювань із використанням різноманітних інструментів включає:

- стандартизоване тестування та адаптивне комп'ютеризоване тестування;
- довготривалий загальнодержавний моніторинг якості освіти;
- локальний моніторинг успішності окремих категорій здобувачів освіти в опануванні окремими предметами, розділами освітніх програм тощо;
- централізовані онлайн-платформи для вимірювання навчальних втрат і надолуження навчального матеріалу.

Шляхи подолання освітніх втрат та освітніх розривів:

- організація індивідуальних та групових консультацій;
- корекційна робота під час занять ГПД;
- компенсуючі та коригуючі уроки;
- додаткові заняття в канікулярний час;
- перегляд та адаптація освітніх програм;
- розробка власних навчальних програм, коригуючи зміст та результати навчання з урахуванням виявлених освітніх втрат.

Інструменти подолання освітніх втрат та освітніх розривів:

1. Проведення діагностики навичок і знань здобувачів освіти, щоб визначити, які конкретні теми потребують найбільшої уваги і підтримки. Це допоможе зосередитися на важливих аспектах зі здобувачами освіти, які не досягли базового рівня навчальних досягнень.
2. Планування індивідуального підходу. Врахування потреби кожного здобувача освіти та його індивідуальних особливостей. Проведення додаткових індивідуальних годин, індивідуальних консультацій під час годин ГПД, рекомендації додаткових вправ за наданим прикладом та матеріалів для самостійного вивчення.
3. Активна взаємодія під час освітнього процесу. Створення стимулюючої та сприятливої атмосфери в класі, де здобувачі освіти можуть вільно висловлювати свої думки та питання. Залучення до дискусій, вирішення проблемних ситуацій та колективного вивчення матеріалу.
4. Застосування засобів візуалізації, які допоможуть здобувачам освіти краще зрозуміти абстрактні ідеї та збільшити їх зацікавленість.
5. Використання комп'ютерних програм, веб-ресурсів та мобільних додатків може зробити освітній процес цікавим. Платформа «Всеукраїнська школа онлайн» містить контент із ключових навчальних тем, який є доступним, якісним і помічним здобувачам освіти для розуміння навчального матеріалу. Здобувачі

освіти можуть пройти відповідні уроки, виконати запропоновані вправи, перевірити себе ще раз.

6. Мотивація та похвала здобувачів освіти. Визначення цілей для кожного здобувача освіти окремо та підтримка при досягненні кожної цілі. З'ясування, чому саме здобувачі освіти мають освітні втрати, які сторони мотивації в них не сформовані, допомога в організації освітньої діяльності, з метою появи мотивації до навчання. Створення стимулів для успіху в навчанні.

Програма подолання освітніх втрат

№ з/п	Зміст роботи	Дата виконання	Відповідальні
1.	Визначення базових предметів (пріоритезація)	30.08.24	Педагогічний колектив
2.	Затвердження базових предметів: ✓ початкова школа: -українська мова (читання та письмо); -математика; ✓ середня школа 1) НУШ, 5-7 класи: -українська мова та література; -математика; -англійська мова; -історія України. 2) 8-9 класи: -українська мова та література; -математика; -іноземна мова; -історія України; -біологія; -фізика; -хімія; -географія; -інформатика; -громадянська освіта.	30.08.24	учителі 4-х класів та учителі-предметники
3.	Розроблення діагностичних тестів для визначення рівня опорних знань у здобувачів освіти та вимірювання освітніх втрат з конкретного предмета.	Серпень 2024 року	Вчителі-предметники та учителі початкової школи
4.	Проведення діагностичних робіт без оцінювання: з метою виявлення прогалин.	2-й урок за календарним планом	Учителі-предметники та учителі 4 класів

5.	Проведення аналізу результатів діагностичних робіт з метою виокремлення уроків для повторення, коригування, уроків консультаційного характеру; підготовка різнорівневих завдань для окремих категорій здобувачів освіти, пошук додаткових інтернет-ресурсів, що дають можливість самостійного повторення вивченого в цікавій та ігровій формах.	Вересень 2024 року	Учителі-предметники та учителі 4 класів
6.	Розроблення рекомендацій для здобувачів освіти за результатами діагностичних робіт.	Вересень 2024 року	Учителі-предметники та учителі 4 класів
7.	З'ясування пріоритетності тем, з яких виявлено найнижчі результати.	Вересень 2024 року	Учителі-предметники та учителі 4 класів
8.	Здійснення адаптивного гнучкого планування, яке передбачає: -перерозподіл навчального часу між темами; -закріплення раніше вивчених тем (на уроках та індивідуальних консультаціях за запитом здобувачів освіти); -розроблення власної навчальної програми, коригуючи зміст та результати навчання з урахуванням виявлених освітніх втрат.	Вересень 2024 року	Учителі-предметники та учителі 4 класів
9.	Повторення, закріплення раніше вивчених тем, на відведених для цього уроках та індивідуальних консультаціях.	2 тиждень вересня 2024 року	Учителі-предметники та учителі 4 класів
10.	Надолуження освітніх втрат через повторення базових знань кожної нової теми.	Вересень-жовтень 2024 року	Учителі-предметники та учителі 4 класів
11.	Використання годин ГПД для проведення додаткових занять з предметів.	Впродовж навчального року	Учителі-предметники та учителі 4 класів
12.	Проведення діагностичних робіт за підсумками I семестру з метою перевірки рівня подолання освітніх втрат.	Протягом грудня	Учителі-предметники та учителі 4 класів
13.	Проведення консультацій для здобувачів освіти, які навчаються в дистанційному режимі.	Впродовж навчального року	Учителі-предметники та учителі 4 класів
14.	Створення фізично та емоційно безпечного освітнього середовища	Впродовж навчального року	Учасники освітнього процесу
15.	Продовження роботи над подоланням освітніх	Впродовж	Учителі-

	втрат протягом навчального року та під час канікул.	навчальног о року	предметники та учителі 4 класів
16.	Розвиток навичок медіаграмотності та критичного мислення.	Впродовж навчальног о року	Єлькін А.В., класні керівники 1-9 класів
17.	Формування громадянської компетентності здобувачів освіти.	Впродовж навчальног о року	Старова І.В., класні керівники 1-9 класів
18.	Проведення діагностичних робіт за підсумками II семестру з метою виявлення результатів роботи над подоланням освітніх втрат протягом навчального року.	Травень 2025 року	Учителі- предметники та учителі 4 класів
19.	Проведення моніторингу щодо психологічної основи мотивації здобувачів освіти та рівня сформованості громадянської компетентності.	Травень 2025 року	Психолого- соціальна служба
20.	Проведення моніторингу результативності проведеної роботи із подолання освітніх втрат з метою коригування планування діяльності ліцею на наступний навчальний рік.	Червень 2025 року	Адміністрація гімназії

Для компенсації виховних та психологічних втрат необхідно:

- на світоглядному, науково-теоретичному й виховному рівнях здолати у молодого покоління відчуження від своїх національно-історичних коренів;
- надати психологічну підтримку учасникам освітнього процесу, яка сприятиме попередженню появи посттравматичного стресового розладу, тривожних розладів та депресій (перенаправлення до професійної допомоги у складних випадках);
- дотримуватися основних принципів щодо захисту дітей від будь-яких форм жорстокого поводження, насильства та наруги;
- паралельно з навчанням передбачити емоційну підтримку здобувачів освіти.

Узагальнення результатів роботи гімназії по усуненню освітніх втрат та освітніх розривів:

1. Провести підсумкове моніторингове дослідження навчальних досягнень здобувачів освіти.
2. Визначити найбільш ефективні методи/технології подолання освітніх втрат.
3. Здійснювати адаптивне гнучке планування, яке б передбачало перерозподіл навчального часу між темами, або розробляти власні навчальні програми, коригуючи зміст та результати навчання з урахуванням виявлених освітніх втрат, розробити завдання різних рівнів складності для окремих здобувачів освіти.

4. Здійснювати методичний супровід педагогічних працівників з питання надолуження освітніх втрат.
5. Розробити та затвердити на засіданнях методичних об'єднань вчителів план подолання освітніх втрат на 2025/2026 навчальний рік з урахування відповідної роботи та отриманих результатів за 2024/2025 навчальний рік.

На допомогу вчителеві

1. У зручний для дітей час можна виконувати діагностичні тести на платформі ВШО. Їх розробили в межах ініціативи “Збереження доступу до шкільної освіти” від проєкту “Супровід урядових реформ в Україні” (SURGe).

2. Крім діагностичних тестів, на сайті “Всеукраїнської школи онлайн” є відеоуроки із завданнями для учнів 5–11 класів.

3. Помічними також будуть **аудіоуроки для 9–11 класів з історії України, української мови та літератури** “Вчися вухами” від ГО “Смарт освіта”.

4. Також учні можуть самостійно опрацьовувати **ресурси, де вчителі пояснюють теми шкільної програми:**

- -курс “Лайфхаки з української мови. Підготовка до ЗНО” на платформі EdEra теж має тести, допоміжні матеріали та інтерактивні конспекти;
- -тренажер із правопису української мови пропонує різні вправи для закріплення та перевірки тем;
- онлайн-курс “Історія України в історіях” від EdEra пропонує добірку відео, підкастів, текстів та тестів;
- безплатний курс “Ізі ЗНО” допоможе вчити англійську за мемами, серіалами та фільмами;
- ресурс Englishpage містить безплатні онлайн-уроки граматики, вправи із читання, письма та аудіо;
- онлайн-курс “Автостопом по біології” має конспекти та тестові завдання;
- YouTube-канал вчителя фізики Павла Віктора, де зібрано 45 відеоуроків із докладними поясненнями та прикладами розв'язання задач.

5. Освітні втрати: причини та шляхи подолання разом з проєктом «Всеосвіта»

6. Долаємо освітні втрати: поради для вчителів української мови та літератури

7. Аби допомогти вчителям знайти свій шлях надолуження втраченого, проєкт **“Клуб НУШ”** за підтримки Міжнародного фонду “Відродження” розробив

посібник “Подолання освітніх втрат з української мови та літератури. Методичні рекомендації та приклади уроків” (розміщений у вчительській спільноті).